

BİR SORU BİR YANIT

Çocuk Hakları Uzmanı Zeynep Kılıç Yanıtladı...

Kriz Durumlarında Çocuk Güvenliği Sağlarken Çocuk Katılımı Mümkün mü?

Çocuk güvenliği, herhangi bir örgütün doğrudan ya da dolaylı olarak temas ettiği çocuklara, yürüttüğü çalışmalar sırasında hiçbir zarar vermemesini tam tersine bu çalışmaların çocukların yaşamını desteklemesini sağlamaya yönelik düzenlemeler bütünü ifade ediyor. Yani çocukların güven içinde yararlandığı bir alan yaratmak anlamına geliyor ve elbette örgütün kurumsal yapısına ve içinde yer alan tüm yetişkinlere bir sorumluluk yüklüyor. Velhasıl çocuk güvenliği, tıpkı bir devletin kurması gereken koruma sistemi gibi, bir örgütün kendi sınırları içinde kurması gereken önleyici, iyileştirici ve destekleyici mekanizmaları işaret ediyor. Bu haliyle çocuk güvenliği, çocukları “korunması gereken kıymetli nesnelere” gibi gören, yetişkinler tarafından kurulması ve sürdürülmesi gereken teknik bir iş gibi algılanabilir. Böyle uygulanabilir de. Ancak bir örgüt içinde çocuk güvenliği düzenlemelerinin yaşayabilmesi, sürdürülebilmesi ve niyet ettiği çocuklara zarar vermeme, yaşamlarını destekleme amacına ulaşabilmesi tek yolla mümkün: Çocuk katılımını sağlayarak!

BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin temel ilkelerinden olan yaşama gelişmenin desteklenmesi ile katılım, çocuk güvenliği düzenlemelerinin de özünü oluşturur. Her ne kadar bir diğer temel ilke olan ve yine çocuk güvenliği düzenlemelerinin merkezinde yer alan öncelikli yararın gözetilmesi ilkesi ile yetişkinin öncül rolü vurgulansa da, çocuğun yararını gözetmenin çocuğun katılım hakkı önünde bir engel oluşturmamasını sağlamak da aynı yetişkinin sorumluluğudur. Örgütün birlikte çalıştığı çocukların dezavantajları ağır, temel ihtiyaçları henüz tam karşılanamamış, katılım hakkını yaşama geçirmek için koşullar sağlanamamış olabilir. Bunların hiçbiri, örgütün çalışmalarından yararlanacak olan çocukların kendi yaşamlarına dair düşüncelerinin önemli olduğu fikrinden daha önemli görülmemelidir. Hele güvende olmaktan bahsediyorsak.

Çocukların zarar görmeyi nasıl tanımladığı; hayatlarında nelerden endişe duydukları; kullanılan mekana, materyallere ya da örgütün çalışanlarının, gönüllülerinin davranışlarına dair tedirginliklerinin neler olduğu ancak çocukların görüşleri alınarak bilinebilir. Çocuk güvenliği düzenlemelerinin özü, birlikte çalışılan çocukların yaşamlarıyla doğrudan bağlantı içinde olduğunda gerçekten anlam taşır. Dolayısıyla düzenlemeler yapılırken çocuklarla iş birliği içinde çalışmak, en azından çocuklara danışmak bir zorunluluk olarak görülmelidir. Katılımın birinci boyutu düzenlemeleri çocuklarla birlikte oluşturmak ise, ikinci boyutu da bu düzenlemeleri yararlanıcı tüm çocukların bilmesi ve sahiplenmesi için çalışmak, çocuk dostu materyaller oluşturmak, bilgilendirici atölyeler düzenlemektir. Bilgi sahibi olmak görüş oluşturmanın önemli bir tamamlayıcısıdır. Çocukların kendilerini zararlardan koruyabilmeleri kadar arkadaşlarına destek olabilmeleri de ancak çocuk güvenliğine dair bilgilere sahip olmalarıyla mümkündür. Yine çocuklar, ancak bilgi sahibi olduğunda çocuk güvenliği düzenlemelerinin sigortası olan şikayet-bildirim mekanizmasını niyetine uygun biçimde kullanabilir; işleyişe dair düzenli geri bildirim verebilir. Birer katılım aracı olarak görülmesi gereken bu iki araç, çocukların kendi yaşamlarına ve haklarına sahip çıkmayı öğrenmelerini de destekler.

Uzun sözün kısası, çocuk katılımı yaklaşımı ve araçları, çocuk güvenliğinin yaşama geçmesi için vazgeçilmez iken, çocuk güvenliği düzenlemeleri de çocukların örgüt içinde karar mekanizmalarına katılmaları için alanlar açar.

"Bu bülten, Sivil Toplum için Destek Vakfı ve Turkey Mozaik Foundation işbirliğiyle hayata geçirilen Yerel Güçlenmeye Destek Fonu desteğiyle hazırlanmıştır. İçeriğinden yalnızca FİSA Çocuk Hakları Merkezi sorumlu olup, herhangi bir şekilde destekçi kurumların görüşlerini yansıtmamaktadır."

